

Asia: VN/26758/2022

Selvitys pörssiyhtiöiden hallintarekisteröityjen osakkaiden tietojen asettamisesta saataville julkiseen rekisteriin

Lausunnonantajan lausunto

Pidättekö mahdollisena, että ulkomaisten omistajien hallintarekisteröinti kiellettäisiin?

Keskusrikospoliisilla ei ole toimialaansa liittyen tähän lausuttavaa.

Miten arvioisitte selvityksessä esiintuotuja vaihtoehtoja?

a) Kansallinen julkinen rekisteri

Keskusrikospoliisi ei ota kantaa esitettyjen vaihtoehtojen paremmuuteen mutta toteaa, että avoimuus ja läpinäkyvyys ovat omiaan vähentämään harmaata taloutta ja rikoksia sekä tukemaan esitutkintaviranomaisen työtä. Rikosten esitutkintaa varten tarvittavat tiedot osakkaista on useimmiten mahdollista saada joko julkisista lähteistä, poliisilakiperusteisesti eri tahoilta tai kansainvälisillä tiedusteluilla. Ongelmaksi voi kuitenkin muodostua esimerkiksi tietojen saaminen kansainvälisellä tiedustelulla. Tämän osalta vaikutuksia olisi hyvä selvittää laajemmin.

b) Liputusvelvollisuuden raja-arvojen muuttaminen

Keskusrikospoliisi ei ota kantaa esitettyjen vaihtoehtojen paremmuuteen mutta toteaa, että avoimuus ja läpinäkyvyys ovat omiaan vähentämään harmaata taloutta ja rikoksia sekä tukemaan esitutkintaviranomaisen työtä. Rikosten esitutkintaa varten tarvittavat tiedot osakkaista on useimmiten mahdollista saada joko julkisista lähteistä, poliisilakiperusteisesti eri tahoilta tai kansainvälisillä tiedusteluilla. Ongelmaksi voi kuitenkin muodostua esimerkiksi tietojen saaminen kansainvälisellä tiedustelulla. Tämän osalta vaikutuksia olisi hyvä selvittää laajemmin.

c) Arvopaperikeskuksen ylläpitämä hallintarekisteriliite

Keskusrikospoliisi ei ota kantaa esitettyjen vaihtoehtojen paremmuuteen mutta toteaa, että avoimuus ja läpinäkyvyys ovat omiaan vähentämään harmaata taloutta ja rikoksia sekä tukemaan esitutkintaviranomaisen työtä. Rikosten esitutkintaa varten tarvittavat tiedot osakkaista on useimmiten mahdollista saada joko julkisista lähteistä, poliisilakiperusteisesti eri tahoilta tai kansainvälisillä tiedusteluilla. Ongelmaksi voi kuitenkin muodostua esimerkiksi tietojen saaminen kansainvälisellä tiedustelulla. Tämän osalta vaikutuksia olisi hyvä selvittää laajemmin.

Mitä rajoituksia mielestänne liittyy kansainvälisten omistajatietojen saatavuuteen julkiseen rekisteriin?

Keskusrikospoliisilla ei ole toimialaansa liittyen tähän lausuttavaa.

Miten eurooppalainen tietosuojasääntely ja perusoikeudet vaikuttavat julkiseen rekisteriin?

Keskusrikospoliisilla ei ole toimialaansa liittyen tähän lausuttavaa.

Oletteko samaa mieltä selvityksen lopputuloksesta?

Selvityksen katsotaan olevan pääperiaatteiltaan hyvä ja kattava. On kuitenkin huomioitava, että selvitystä on vahvasti rajannut annettu toimeksianto, mikä näkyy selvityksessä muun muassa päätelmien tekemisessä paikoin ohuella lähtötiedolla ja vaikutusten rajoitetussa selvittämisessä.

Mitä mahdollisia muita kommentteja teillä on selvitykseen liittyen?

Avoimuus ja läpinäkyvyys ovat omiaan vähentämään harmaata taloutta sekä rikoksia. Läpinäkyvyyden lisäämisen hyödyt (mm. väärinkäytösten vähentäminen ja sijoittajien parempi tiedonsaanti) ovat tärkeitä. Läpinäkyvyyden lisäämisen vaikutuksia harmaan talouden sekä rahanpesun (ja sen esirikosten) torjunnalle on selvityksessä kuvattu suppeasti ja ko. vaikutuksia tulisikin näin ollen selvittää enemmän (erityisesti omistuksen läpinäkyvyyden merkityksen lisääntyttä kansainvälisen turvallisuustilanteen heikentymisen ja sen heijastusvaikutusten myötä).

Selvityksessä esitettyjen haittojen merkitystä on korostettu voimakkaasti suhteessa hyötyihin. Selvityksessä on korostettu omistuksen läpinäkyvyyden lisäämisen haitallisia vaikutuksia kansantaloudelle ja markkinoiden toimivuudelle, vaikka on ilmeistä, ettei näiden haittojen laajuutta tai toteutumisen todennäköisyyttä voida varmuudella esittää. On huomattava, että vastaavaan omistuksen avoimuuden lisäämiseen pyrkiviä ratkaisuja on toteutettu nykyisellään joissakin EU jäsenvaltioissa ja mm. Iso-Britanniassa. Ennakoitavissa olevien haittojen toteutumisen riskin vähentämisen mahdollisuuksia ei myöskään ole selvityksessä arvioitu riittävästi.

Selvityksen puutteeksi koetaan myös se, etteivät selvityksen tekijät ole antaneet suositusta, jonka perusteella omistuksen läpinäkyvyyttä lisättäisiin. Pääasiallisina perusteluina tälle ratkaisulle on esitetty syntyvät kustannukset, kilpailukyvyn heikkeneminen, hallinnollinen taakka ja pääomapako.

Mitä jatkotoimenpiteitä suosittelette valtiovarainministeriölle?

Edellä todetut puutteet selvityksen taustatiedoissa erityisesti harmaan talouden torjunnan näkökulmasta ovat merkittäviä ja ehdotettujen lisäselvitysten hankkimista tulisi harkita.

Hinkkanen Essi

Keskusrikospoliisi - Lausunnon esittelijänä tarkastaja Essi Hinkkanen.
Lausunnon allekirjoittanut edellä mainittu esittelijä sekä Keskusrikospoliisin
päällikkö ja poliisineuvos Robin Lardot.